

Wehner Tibor

Feloldódó helyi színek, elenyésző jellegzetes vonások

A IV. Zalaegerszegi Szalon

Miután két esztendővel ezelőtt, 2014 januárjában, ugyancsak a Magyar Kultúra Napja ünnepi fényében a *III. Zalaegerszegi Szalon* kiállítását is én nyithattam meg, így most két év elmúltával – ismervén a 2010 óta zajló előzményeket is – már folyamatában szemlélve, bizonyos összefüggéseket mérlegelve vonhatom meg a város jelenkori művészetével kapcsolatos konzekvenciákat. Két esztendővel ezelőtt *Jelentőségteljes* címmel foglaltam össze a *Pannon Tükör* hasábjain a tanulságokat, és most ezzel a sikeresnek ítélt, friss szemléletű, kitűnő műveket felvonultató, alapvetően pozitív tendenciákat jelző tárlattal kell összevetnem az új termés, a 2016-os *IV. Zalaegerszegi Szalon* bemutatását. A szalon-jellegű kiállítások funkciója ugyanis az, hogy valamifajta összkép-teremtési szándékkal egy kulturális-művészeti térség, egy művészeti közeg, egy művészközösség pillanatnyi állapotát az ott élő és dolgozó művészek legújabb alkotásainak közös, időszakonként ismételt megrendezett bemutatójával tárja a közönség és a szakma elé, s így mintegy láttelepet ad a mindenkori művészeti állapotokról. Vagyis a célok nem változtak: legyen a szalon-kiállítás a Zalaegerszegen élő és alkotó, a városhoz kötődő, innen elszármazott, de kapcsolatait a településsel fenntartó alkotóknak rendszeresen visszatérő bemutatkozási fóruma, ahol a közelmúlt két éves alkotóperiódusában született munkák kaphatnak nyilvánosságot. Nos, az ezen változatlan célkitűzések által meghatározott és változatlan keretek között prezentált művészeti összképet szemlélve és vizsgálva – korántsem ünneprontó, sokkal inkább konstruktív szándékkal – pozitív és negatív jelenségekre hívhatjuk fel a figyelmet, illetve kritikai és elismerő megállapításokat fogalmazhatunk meg.

2014-ben harminc művész részvétele fémjelezte a *III. Zalaegerszegi Szalon* alkotói mezőnyét, míg ebben az évben már csak huszonegyen jelentkeztek a tárlatra. Ez súlyos, egyharm-



Tóth Norbert: Emlékműterv



Enteriőr a kiállításról Farkas Ferenc és Nemes László munkáival

dos különbséget, illetve hiányt jelez. Ennek az oka – az alkotói körökben elterjedt hírek, mendemondák szerint – elsősorban a tárlat hivatalos meghirdetése, illetve az alkotók meghívása során felmerülő problémák lehettek: egyes művészekhez nem jutott el a kiállítás megrendezésének híre. Így számos olyan alkotó nem volt jelen a IV. városi bemutatón, akinek a III. szalonon még fontos munkája szerepelt a tárlaton. A kiállításon való részvételt a precíz előkészítés, a zökkenőmentes szervezés mellett nagyban inspirálná a díjakért való versengés lehetősége is, de mint korábban, most is csak egyetlen jelentősebb munkálkodást honoráló elismerést ítélnének meg a szervezők – ezúttal Fabók-Dobribán Fatime festőművésznek, illetve alkotásának –, holott kimagasló teljesítmény, fontos munka több is volt. A szalon rangját nagyban emelné, a részvételi szándékot inspirálná, ha a város intézményei és vállalkozásai díjalapító mecénásokként lépneek fel – kölcsönösen és bőségesen megtérülnének a végső soron szerénynek minősíthető ráfordítások. Esetleg a díjak

kiadását a fontosabb művek megvásárlásával lehetne összekötni: így a díjazott mellett a díjadományozók is gyarapodhatnának, és műalkotások kerülhetnének olyan környezetbe, ahol korábban ez a jelenség nem volt megszokott. És még egy, mindeddig elhanyagolt terület, a dokumentáció kérdése sem mellékes: ha a *Zalaegerszegi Szalon* kiállításait katalógussal kísérik a rendezők, akkor történetileg, hosszú távon dokumentálhatnánk a városhoz kötődő művészet jelenkori folyamatait: az egyes alkotó utak alakulását, valamint a korszak jellegzetes művészeti összképének városi metszetben észlelhető, időbeni változásait. Így, katalógus nélkül a tárlat lebontása után gyorsan elvesznek a műegyüttes által megtestesített esztétikai értékek, elhalványulnak a jelenségek, szertefoszlanak a benyomások és az emlékek.

Mindezek mellett a IV. Zalaegerszegi Szalon kapcsán az öröndetes tényezőket és jelenségeket, az elismerésre méltó teljesítményeket is számba kell vennünk.



Németh Miklós: Köd előttem, köd utánam (Garabonciás)

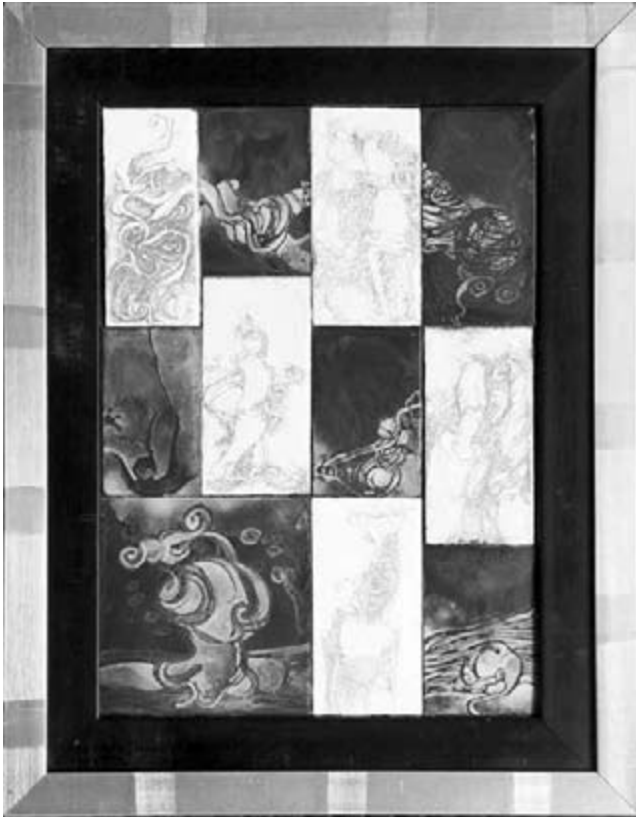


Nagy Kálmán: Requiem

Szabolcs Péter:
Egymásra feszülve



Miként 2014-ben, most is regisztrálhatjuk, hogy milyen kiegyensúlyozott a résztvevők által körvonalazódó művészcsapat generációs összetétele: az idősebbek, vagy a nagy öregek mellett jelen vannak a középgeneráció jeles alkotói, és továbbra is nagy számban jelentkeznek a fiatalok is, és ez által egy nagyon sokrétű, a változatos alkotói szemlélet által meghatározott, az ágazatok, a műfajok, a műformák gazdagságát és sokszínűségét megteremtő kiállítási kollekció szerveződött. Ebben a műegyüttesben – 2014 után ismét – hagyományos műtárgyak és új művészeti kifejezések



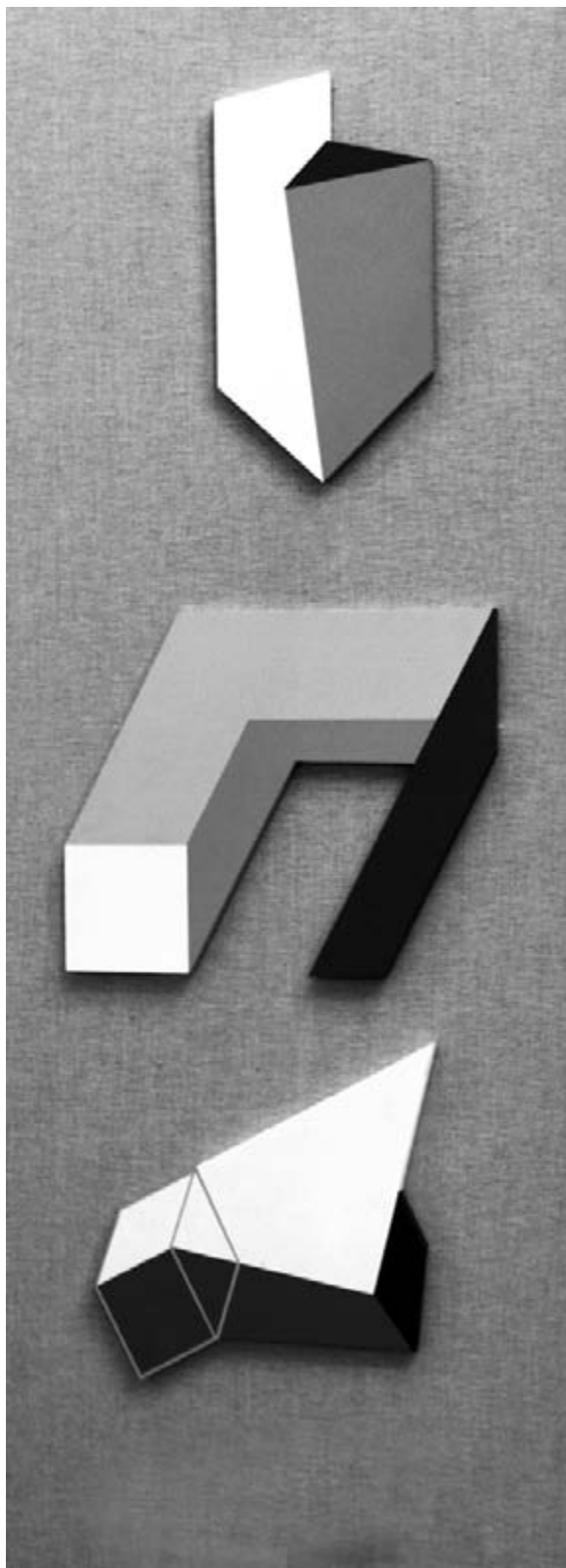
egyaránt megjelennek: tradicionális festmények, egyedi és sokszorosított grafikák, képtárgyak, kisplasztikák, objektok, monumentális szoborkompozíciók modelljei, kerámiák és tűzzománcok, és meglepő anyag- és eszközhasználatú élő installációk, valamint az új médiumok hírnökeként egy videókompozíció is. Mindezeket mérlegelve, mint két esztendővel ezelőtt, most is azt a konzekvenciát vonhatjuk meg, hogy az alkotók generációs sokrétűségéből, változatos összetételéből is eredeztethető a tárlat anyagának műfaji, műforma- és technikai gazdagsága, de ennek oka inkább a művészi szemléletből, az alkotói attitűdből eredeztethető törekvések sokágúsága: mások a kérdésfelvetései és így mások a művészi válasza is a gyönyörűen előadott grafikai lapok alkotójának Frimmel Gyulának mint a „fejre állított”, hatalmas festett portrét valóságos rózsekkötegekkel összekapcsoló Nemes Lászlónak, vagy az abszurditások világát idéző monumentális szoborterveket alkotó Tóth Norbertnek. Az eltérő törekvések és az egymástól alapjaiban különböző művészeti manifesztációk egymástól távol artikulálódó művészi kifejezéseként fogalmazódnak meg, de Zalaegerszegen, úgy tűnik, minden teljes kiegyenlítődségben, egyensúlyban van: nincs erőteljesen hangsúlyozódó vagy méltanul háttérbe szoruló áramlat vagy stilsztikai kör, minden szervesen és harmonikusan a szalon-egységbe illeszkedik. Békésen él egymás mellett hagyomány és újítás, a figuratív és a nonfiguratív kifejezés, nem zavarja, és nem kérdőjelezi meg egymást a biztos konvenció és a bátor kísérlet. És a változatos műformák, az eltérő kifejezésformák, a más és más művészeti nyelv jelenléte mellett a művészeti megszólalások gazdag árnyalataira, a hangvétel oly eltérő módjára, a szólások sokágúságára is emlékeztetnünk kell: arra, hogy jelen van a tárgyilagos, a higgadt, a kimért, a fennkölt, az ironikus és a groteszk, a mély emóciókkal áthatott, az expresszív-kivetítő, a kissé harsányabb és a visszafo-gottabb, a meditatív hang is. És mindez: igényesen és színvonalasan kivitelezett, esetenként a technikai virtuozitást is csillogtató, erőteljes mondandókkal telített, magas művészi minőséget reprezentáló, friss, kifejező kompozíciókban jelenik, jelent meg.

És mint korábban, most is kudarcot vallanánk, ha a helyi művészeti jellegzetességek érvényesülését kellen megjelölnünk, ha valaminő zalaegerszegi művészeti szellem jelenlétét szeretnénk tetten érni a szalon-ki-



**Horváth
László:**
Időspirál

Katja Pál: Csumi I-III.



állítás műveit, műegyüttesét analizálva. Ugyanis viharos tempójúvá felgyorsult korunkban, a kommunikáció és a művészeti kommunikáció minden időhatárt és távolságot eltüntető szférájában ma már reménytelenül elvesznek, vagy már-már jelentéktelenné válnak a helyi vonásokból épülő karakterek, feloldódnak a helyi színek, elenyésznek, vagy csak a külsődlegességekben érhetők tetten a stílussá érő összekötő jegyek és kapcsok, a valamiféle közösséget és azonosságot sejtető és feltételező művészeti párhuzamok. Azt is csak nagy-nagy kockázattal szögezhetjük le a mai globalizált világban, hogy a magyar művészet nehezen kitapintható jelenkori rendszerében erőteljesen dunántúli, pannon szellemiségű művészet ez, amelynek műtárgyai közönség elé kerültek e szalon-tárlaton, mert mindenki a maga útját járja, mindenkét hallatlan sok és erőteljes hatás ér – mind vizuálisan, mind érzelmi síkon és gondolatisággá érő élményszerűséggel –, s maga a művészet is széttagolttá, polarizálttá vált, határtalanná tágította önnön dimenzióit. Nincsenek biztos jelentéseket hordozó kódok, elmosódóban vannak az évezredes örökséget hordozó szimbólum-jelentésrétegek, egy összezavarodott értékekkel, zavaros értékrendszerekkel viaskodó új világ viharos mindennapjait éljük. Ennek a feldolgozásához, értelmezéséhez, sok esetben átéléséhez, átvészeléséhez van szükségünk a művészetre. A felvonultatott művek jelentőségének ecsetelésén túl tehát arra kell emlékeztetnünk, hogy ennek a naponta oly nehezen megélhető világnak, ennek a bonyolult jelenségvilágnak tart tükröt a *IV. Zalaegerszegi Szalon* kollektívája. Így ennek a tárlatsorozatnak végső soron ez a 2016-os kiállítása is azt igazolja, hogy fontos, hogy nélkülözhetetlen fontosságú művészeti fórum alkotásainak szemléltetői, befogadói lehettünk.